

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता,पद,जटा,घन पाठः

6.5 षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

Contents

1	TS 6.5.1.1	5
2	TS 6.5.1.2	5
3	TS 6.5.1.3	6
4	TS 6.5.1.4	7
5	TS 6.5.1.5	8
6	TS 6.5.2.1	9
7	TS 6.5.2.2	10
8	TS 6.5.2.3	11
9	TS 6.5.3.1	11
10	TS 6.5.3.2	12
11	TS 6.5.3.3	13
12	TS 6.5.3.4	14
13	TS 6.5.4.1	15

14	TS 6.5.4.2	16
15	TS 6.5.5.1	17
16	TS 6.5.5.2	18
17	TS 6.5.5.3	19
18	TS 6.5.6.1	20
19	TS 6.5.6.2	21
20	TS 6.5.6.3	22
21	TS 6.5.6.4	23
22	TS 6.5.6.5	23
23	TS 6.5.7.1	25
24	TS 6.5.7.2	26
25	TS 6.5.7.3	27
26	TS 6.5.8.1	28
27	TS 6.5.8.2	29

28	TS 6.5.8.3	30
29	TS 6.5.8.4	30
30	TS 6.5.8.5	31
31	TS 6.5.8.6	32
32	TS 6.5.9.1	33
33	TS 6.5.9.2	34
34	TS 6.5.9.3	35
35	TS 6.5.9.4	36
36	TS 6.5.10.1	37
37	TS 6.5.10.2	38
38	TS 6.5.10.3	39
39	TS 6.5.11.1	40
40	TS 6.5.11.2	40
41	TS 6.5.11.3	41

1 TS 6.5.1.1

TS 6.5.1.1

Samhita Paata

इन्द्रो॑ वृ॒त्राय॑ वज्रमु॑दयच्छ॒त्थ स॑ वृ॒त्रो वज्रा॑दु॒द्य॑ताद॒बिभे॑त्थ सौ॒ऽब्रवी॑न्मा मे॒ प्र ह॑रस्ति॒ वा इ॒दं मयि॑
वी॒र्यं॑ तत् ते॒ प्र दा॑स्यामीति॒ तस्मा॑ उ॒क्थ्यं॑ प्रायच्छ॒त् तस्मै॑ द्वितीयमु॑दयच्छ॒त्थ सौ॒ऽब्रवी॑न्मा म॒ प्र
ह॑रस्ति॒ वा इ॒दं मयि॑ वी॒र्यं॑ तत् ते॒ प्र दा॑स्यामीति- [ ]

Pada Paata

इन्द्रः॑ । वृ॒त्राय॑ । वज्र॑म् । उ॒दिति॑ । अ॒यच्छ॒त् । सः । वृ॒त्रः । वज्रा॑त् । उ॒द्य॑ता॒दित्यु॑त्-य॒तात्
। अ॒बिभे॑त् । सः । अ॒ब्रवी॑त् । मा । मे॒ । प्रेति॑ । हाः । अ॒स्ति॑ । वै । इ॒दम् । मयि॑
। वी॒र्यम्॑ । तत् । ते॒ । प्रेति॑ । दा॒स्यामि॑ । इति॑ । तस्मै॑ । उ॒क्थ्यम्॑ । प्रेति॑ । अ॒यच्छ॒त्
। तस्मै॑ । द्वितीय॑म् । उ॒दिति॑ । अ॒यच्छ॒त् । सः । अ॒ब्रवी॑त् । मा । मे॒ । प्रेति॑ । हाः ।
अ॒स्ति॑ । वै । इ॒दम् । मयि॑ । वी॒र्यम्॑ । तत् । ते॒ । प्रेति॑ । दा॒स्यामि॑ । इति॑ ।

2 TS 6.5.1.2

TS 6.5.1.2

Samhita Paata

तस्मा॑ उ॒क्थ्य॑मे॒व प्राय॑च्छत् तस्मै॑ तृतीयमुदयच्छत् तं विष्णु॑रन्वतिष्ठत ज॒हीति॑ सौ॒ऽब्रवी॑न्मा मे॒ प्र
ह्रा॑स्ति वा इ॒दं मयि॑ वी॒र्यं॑ तत् ते॒ प्र दा॑स्यामीति॑ तस्मा॑ उ॒क्थ्य॑मे॒व प्राय॑च्छत् तं निर्मा॑यं भू॒तम॑हन्.
य॒ज्ञो हि॑ तस्य॑ मा॒याऽऽसी॑द्-यदु॒क्थ्यो॑ गृह्यते॑ इन्द्रि॒यमे॒व- [ ]

Pada Paata

तस्मै॑ । उ॒क्थ्य॑म् । ए॒व । प्रेति॑ । अ॒यच्छ॑त् । तस्मै॑ । तृतीय॑म् । उ॒दिति॑ । अ॒यच्छ॑त् ।
तम् । विष्णुः॑ । अ॒न्विति॑ । अ॒तिष्ठ॑त् । ज॒हि । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । मा । मे॒ । प्रेति॑
। हाः॑ । अ॒स्ति । वै । इ॒दम् । मयि॑ । वी॒र्यम्॑ । तत् । ते॒ । प्रेति॑ । दा॒स्यामि॑ । इति॑ ।
तस्मै॑ । उ॒क्थ्य॑म् । ए॒व । प्रेति॑ । अ॒यच्छ॑त् । तम् । निर्मा॑यमिति॑ निः-मा॒यम् । भू॒तम् ।
अ॒हन् । य॒ज्ञः । हि॑ । तस्य॑ । मा॒या । आसी॑त् । यत् । उ॒क्थ्यः॑ । गृह्य॑ते । इन्द्रि॒यम् । ए॒व ।

3 TS 6.5.1.3

TS 6.5.1.3

Samhita Paata

तद् वी॒र्यं॑ य॒जमानो॑ भ्रातृ॒व्यस्य॑ वृ॒द्ध इन्द्रा॑य त्वा बृ॒हद्-व॑ते वय॑स्वत् इत्या॒हेन्द्रा॑य हि स तं प्राय॑च्छत्
तस्मै॑ त्वा विष्ण॑वे त्वेत्या॒ह यदे॒व विष्णु॑रन्वतिष्ठत ज॒हीति॑ तस्मा॑द्-विष्णु॑मन्वाभ॑जति॑ त्रि॒र्निर्गृ॑ह्णाति॑
त्रि॒र॒हि स तं॑ तस्मै॑ प्राय॑च्छदेष॑ ते योनिः॑ पुन॑र॒हवि॑रसीत्या॒ह पुनः॑ पुन॑- [ ]

Pada Paata

तत् । वी॒र्यम् । यज॑मानः । भ्रातृ॑व्यस्य । वृ॒द्धे । इन्द्रा॑य । त्वा । बृ॒हद्व॑त् इति॑ बृ॒हत् -
 वृ॒ते । वय॑स्वते । इति॑ । आ॒ह । इन्द्रा॑य । हि । सः । तम् । प्रेति॑ । अय॑च्छत् ।
 तस्मै॑ । त्वा । विष्ण॑वे । त्वा । इति॑ । आ॒ह । यत् । ए॒व । विष्णुः॑ । अ॒न्वति॑ष्ठतेत्य॑नु
 - अति॑ष्ठत । ज॒हि । इति॑ । तस्मा॑त् । विष्णु॑म् । अ॒न्वाभ॑जतीत्य॑नु - आभ॑जति । त्रिः
 । निरि॑ति । गृ॒ह्णाति॑ । त्रिः । हि । सः । तम् । तस्मै॑ । प्रेति॑ । अय॑च्छत् । ए॒षः ।
 ते । योनिः॑ । पुन॑र॒हवि॑रिति॑ पुनः॑ - ह॒विः । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । पुनः॑पुन॑रिति॑ पुनः॑ - पुनः॑ ।

4 TS 6.5.1.4

TS 6.5.1.4

Samhita Paata

-ह्य॑स्मा-त्रि॑गृ॒ह्णाति॑ चक्षु॑र्वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ यदु॒क्थ्य॑-स्तस्मा॑दु॒क्थ्य॑ हु॒तः सोमा॑ अ॒न्वाय॑न्ति॑ तस्मा॑दा॒त्मा
 चक्षु॑रन्वे॒ति॑ तस्मा॑देकं॑ य॒न्तं ब॒हवोऽनु॑ यन्ति॑ तस्मा॑देको॑ ब॒हूनां॑ भ॒द्रो भ॑वति॑ तस्मा॑देको॑ ब॒ह्वीर्जा॑या
 वि॒न्दते॑ यदि॑ का॒मये॑ता-द्ध॒र्यु-रा॒त्मानं॑ य॒ज्ञ य॒ज्ञसेना॑-र्प॒येय॑-मित्य॑न्तराऽऽह॑व॒नीयं॑ च ह॒विर्द्धानं॑ च॒ तिष्ठ॑न्न॒व
 नये॑- [ ]

Pada Paata

हि । अ॒स्मात् । नि॒गृ॒ह्णातीति॑ निः - गृ॒ह्णाति॑ । चक्षुः॑ । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । उ॒क्थ्यः॑
 । तस्मा॑त् । उ॒क्थ्यम् । हु॒तम् । सोमाः॑ । अ॒न्वाय॑न्तीत्य॑नु - आय॑न्ति । तस्मा॑त् । आ॒त्मा

। चक्षुः । अन्विति । एति । तस्मात् । एकम् । यन्तम् । बृहवः । अन्विति । यन्ति ।
 तस्मात् । एकः । बृहूनाम् । भद्रः । भवति । तस्मात् । एकः । बृह्वीः । जायाः । विन्दते
 । यदि । कामयेत । अद्भ्युः । आत्मानम् । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयेयम् ।
 इति । अन्तरा । आहवनीयमित्या - हवनीयम् । च । हविर्धानमिति हविः - धानम् । च ।
 तिष्ठन् । अवेति । नयेत् ।

5 TS 6.5.1.5

TS 6.5.1.5

Samhita Paata

दात्मानमेव यज्ञयज्ञसेनार्पयति यदि कामयेत यजमानं यज्ञ यज्ञसेनार्पयेय-मित्यन्तरा सदोहविर्धाने
 तिष्ठन् नयेद्-यजमानमेव यज्ञयज्ञसेनार्पयति यदि कामयेत सदस्यान् यज्ञ यज्ञसेनार्पयेयमिति
 सदः आलभ्यावे नयेत् सदस्यानेव यज्ञयज्ञसेनार्पयति ॥

Pada Paata

आत्मानम् । एव । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ-यज्ञसेन । अर्पयति । यदि । कामयेत । यजमानम्
 । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयेयम् । इति । अन्तरा । सदोहविर्धाने इति सदः -
 हविर्धाने । तिष्ठन् । अवेति । नयेत् । यजमानम् । एव । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन ।
 अर्पयति । यदि । कामयेत । सदस्यान् । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ - यज्ञसेन । अर्पयेयम् । इति
 । सदः । आलभ्येत्या - लभ्य । अवेति । नयेत् । सदस्यान् । एव । यज्ञयज्ञसेनेति यज्ञ -

य॒श॒सेन॑ । अ॒र्प॒य॒ति ॥

6 TS 6.5.2.1

TS 6.5.2.1

Samhita Paata

आयु॒र्वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ यद् ध्रु॒व उ॑त्त॒मो ग्र॑हा॒णां गृ॒ह्यते॑ तस्मा॒दायुः॑ प्रा॒णाना॑मुत्त॒मं मू॒र्ध्ना न॑ दि॒वो
अ॒र॒तिं पृ॑थि॒व्या इ॒त्याह॑ मू॒र्ध्ना न॑मे॒वैन॑ः स॒मा॒ना॒नां क॑रोति वै॒श्वान॒रमृ॒ताय॑ जा॒तम॒ग्निमि॒त्याह॑ वै॒श्वान॒रः
हि दे॒वत॑याऽऽयु॑रु॒भय॑तो वै॒श्वान॒रो गृ॒ह्यते॑ तस्मा॒दुभ॑यतः प्रा॒णा अ॒धस्ता॑-चो॒परि॑ष्ठा-च॒र्द्धि॒नोऽन्ये॑ ग्र॒हा
गृ॒ह्यन्ते॒ऽर्द्धी॑ ध्रु॒वस्त॑स्मा- [ ]

Pada Paata

आयुः । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । ध्रु॒वः । उ॒त्त॒म इत्यु॑त् - त॒मः । ग्र॒हा॒णाम् । गृ॒ह्यते॑
। तस्मा॑त् । आयुः । प्रा॒णाना॑मि॒ति प्र - अ॒ना॒ना॑म् । उ॒त्त॒ममि॒त्यु॑त्-त॒मम् । मू॒र्ध्ना न॑म् । दि॒वः
। अ॒र॒तिम् । पृ॑थि॒व्याः । इति॑ । आ॒ह । मू॒र्ध्ना न॑म् । ए॒व । ए॒नम् । स॒मा॒ना॒ना॑म् । क॑रोति
। वै॒श्वान॒रम् । ऋ॒ताय॑ । जा॒तम् । अ॒ग्निम् । इति॑ । आ॒ह । वै॒श्वान॒रम् । हि । दे॒वत॑या ।
आयुः । उ॒भय॑तो॒वैश्वान॒र इत्यु॑भयतः - वै॒श्वान॒रः । गृ॒ह्यते॑ । तस्मा॑त् । उ॒भय॑तः । प्रा॒णा इति॑
प्र - अ॒नाः । अ॒धस्ता॑त् । च॒ । उ॒परि॑ष्ठात् । च॒ । अ॒र्द्धि॒नः । अ॒न्ये । ग्र॒हाः । गृ॒ह्यन्ते॑ ।
अ॒र्द्धी॑ । ध्रु॒वः । तस्मा॑त् ।

7 TS 6.5.2.2

TS 6.5.2.2

Samhita Paata

-दुद्धर्यवाँङ् प्राणोऽन्येषां प्राणानामुपोऽन्ये ग्रहाः साद्यन्तेऽनुपोसे ध्रुवस्तस्मादुस्त्रान्याः प्रजाः प्रतितिष्ठन्ति
माऽसेनान्या असुरा वा उत्तरतः पृथिवीं पर्याचिकीरन् तां देवा ध्रुवेणादृहन् तद् ध्रुवस्य ध्रुवत्वं
यद् ध्रुव उत्तरतः साद्यते धृत्या आयुर्वा एतद् यज्ञस्य यद् ध्रुव आत्मा होता यद्वोतृचमसे ध्रुव-
मवनयत्यात्मन्नेव यज्ञस्या- [ ]

Pada Paata

अर्द्धि । अवाङ् । प्राण इति प्र - अनः । अन्येषाम् । प्राणानामिति प्र - अनानाम् । उपोऽ
इत्युप - उप्ते । अन्ये । ग्रहाः । साद्यन्ते । अनुपोऽ इत्यनुप - उप्ते । ध्रुवः । तस्मात् ।
अस्त्रा । अन्याः । प्रजा इति प्र - जाः । प्रतितिष्ठन्तीति प्रति - तिष्ठन्ति । माऽसेनं । अन्याः
। असुराः । वै । उत्तरत इत्युत् - तरतः । पृथिवीम् । पर्याचिकीरन् इति परि - आचिकीरन्
। ताम् । देवाः । ध्रुवेण । अदृहन् । तत् । ध्रुवस्य । ध्रुवत्वमिति ध्रुव - त्वम् । यत् ।
ध्रुवः । उत्तरत इत्युत् - तरतः । साद्यते । धृत्यै । आयुः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् ।
ध्रुवः । आत्मा । होता । यत् । वोतृचमसे इति वोतृ - चमसे । ध्रुवम् । अवनयतीत्येव -
नयति । आत्मन् । एव । यज्ञस्य ।

8 TS 6.5.2.3

TS 6.5.2.3

Samhita Paata

-यु॒र्दधा॑ति पु॒रस्ता॑दु॒क्थस्या॑व॒नीय॑ इत्या॑हुः पु॒रस्ता॑द्व्यायु॑षो भु॒ङ्क्ते म॑द्व्य॒तोऽव॒नीय॑ इत्या॑हुर्म॒द्व्यमे॑न॒
ह्यायु॑षो भु॒ङ्क्ते उ॑त्तरा॒र्द्धेऽव॒नीय॑ इत्या॑हुरु॒त्तमे॑न॒ ह्यायु॑षो भु॒ङ्क्ते वै॒श्वदे॒व्यामृ॑चि श॒स्यमा॑नाया॒मव॑ नयति
वै॒श्वदे॒व्यो वै प्र॒जाः प्र॒जास्वे॒वाऽऽ*यु॒र्दधा॑ति ॥

Pada Paata

आयुः । दुधा॑ति । पु॒रस्ता॑त् । उ॒क्थस्य॑ । अ॒वनी॑य॒ इत्य॑व - नीयः । इति॑ । आ॒हुः । पु॒रस्ता॑त्
। हि । आयु॑षः । भु॒ङ्क्ते । म॒द्व्यतः॑ । अ॒वनी॑य॒ इत्य॑व - नीयः । इति॑ । आ॒हुः । म॒द्व्यमे॑न॒
। हि । आयु॑षः । भु॒ङ्क्ते । उ॒त्तरा॒र्द्ध इत्यु॑त्तर - अ॒र्द्धे । अ॒वनी॑य॒ इत्य॑व - नीयः । इति॑ ।
आ॒हुः । उ॒त्तमे॑नेत्यु॑त् - तमे॑न॒ । हि । आयु॑षः । भु॒ङ्क्ते । वै॒श्वदे॒व्यामि॑ति॒ वैश्व॑ - दे॒व्याम् । ऋ॒चि
। श॒स्यमा॑नाया॒मव॑ । अवे॑ति॒ । न॒यति॑ । वै॒श्वदे॒व्य इति॑ वैश्व - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः
। प्र॒जास्वि॑ति॒ प्र - जा॑सु॒ । ए॒व । आयुः । दुधा॑ति ॥

9 TS 6.5.3.1

TS 6.5.3.1

Samhita Paata

य॒ज्ञेन॑ वै दे॒वाः सु॒व॒र्गं लो॒कमा॑यन् तेऽम॒न्यन्त॑ मनु॒ष्या नोऽन्वा॑भविष्यन्तीति॑ ते सँव॒थ्स॒रेण॑ योपयित्वा
सु॒व॒र्गं लो॒कमा॑यन् तमृष॑य ऋतु॒ग्रहै॑रेवानु प्राजा॑नन्. यद॑तु॒ग्रहा गृ॑ह्यन्ते सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ प्रज्ञा॑त्यै
द्वा॒द॒श गृ॑ह्यन्ते द्वा॒द॒श मा॒साः सँव॒थ्स॒रः सँव॒थ्स॒रस्य॑ प्रज्ञा॑त्यै स॒ह प्र॑थ॒मौ गृ॑ह्येते स॒होत्त॑मौ तस्मा॒द्
द्वौद्वा॑वृ॒तू उ॑भ॒यतो॑मुख-मृ॒तुपा॒त्रं भ॑वति॒ को- [ ]

Pada Paata

य॒ज्ञेन॑ । वै । दे॒वाः । सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सुवः - गम् । लो॒कम् । आ॒य॒न् । ते । अ॒म॒न्यन्त॑ ।
मनु॒ष्याः । नः । अ॒न्वा॑भविष्यन्तीत्यनु-आभविष्यन्ति । इति॑ । ते । सँव॒थ्स॒रेणेति॑ सं - व॒थ्स॒रेण॑
। योप॑यित्वा । सु॒व॒र्गमि॑ति॒ सुवः - गम् । लो॒कम् । आ॒य॒न् । तम् । ऋष॑यः । ऋतु॒ग्रहै॑रित्यु॒तु
- ग्र॒हैः । ए॒व । अ॒नु । प्रेति॑ । अ॒जा॒न॒न् । यत् । ऋतु॒ग्रहा इत्यु॒तु - ग्र॒हाः । गृ॑ह्यन्ते ।
सु॒व॒र्गसे॑ति॒ सुवः - गस्य॑ । लो॒कस्य॑ । प्रज्ञा॑त्या इति प्र - ज्ञा॒त्यै । द्वा॒द॒श । गृ॑ह्यन्ते । द्वा॒द॒श ।
मा॒साः । सँव॒थ्स॒र इति॑ सं - व॒थ्स॒रः । सँव॒थ्स॒रस्येति॑ सं - व॒थ्स॒रस्य॑ । प्रज्ञा॑त्या इति प्र - ज्ञा॒त्यै
। स॒ह । प्र॑थ॒मौ । गृ॑ह्येते इति॑ । स॒ह । उ॒त्त॒मावि॑तु॒त् - त॒मौ । तस्मा॑त् । द्वौद्वा॑विति॒ द्वौ -
द्वौ । ऋ॒तू इति॑ । उ॒भ॒यतो॑मुखमित्यु॒भयतः॑ - मुखम् । ऋतु॒पा॒त्रमित्यु॒तु - पा॒त्रम् । भ॑वति॒ । कः ।

10 TS 6.5.3.2

TS 6.5.3.2

Samhita Paata

हि तद्-वेद॑ यत॑ ऋतूनां॑ मुख॑मृतुना॑ प्रेष्येति॑ षट् कृत्वं आह॑ षड्वा ऋत॑वं ऋतू॑नेव प्रीणा॑त्यृतु॑भिरिति॑
चतु॑श्चतु॑ष्पद॑ एव प॒शून् प्री॑णाति॒ द्विः पुन॑र्ऋतु॑नाऽऽह॒ द्विप॑द॒ एव प्री॑णात्यृतु॑ना॒ प्रेष्येति॑ षट् कृत्वं
आह॑र्तु॑भिरिति॑ चतु॑स्तस्मा॒च्चतु॑ष्पादः प॒शव॑ं ऋतू॑नुप॑ जीव॑न्ति द्विः- [ ]

Pada Paata

हि । तत् । वेद॑ । यतः॑ । ऋतू॑नाम् । मुख॑म् । ऋतू॑नां । प्रेति॑ । इष्य॑ । इति॑ । षट् ।
कृत्वं॑ । आह॑ । षट् । वै । ऋत॑वं । ऋतू॑न् । एव । प्री॑णाति॒ । ऋतु॑भिरित्यृतु॑ - भिः ।
इति॑ । चतुः॑ । चतु॑ष्पद॒ इति॑ चतुः॑ - पदः॑ । एव । प॒शून् । प्री॑णाति॒ । द्विः । पुनः॑ । ऋतू॑नां
। आह॑ । द्विप॑द॒ इति॑ द्वि - पदः॑ । एव । प्री॑णाति॒ । ऋतू॑नां । प्रेति॑ । इष्य॑ । इति॑ । षट्
। कृत्वं॑ । आह॑ । ऋतु॑भिरित्यृतु॑ - भिः । इति॑ । चतुः॑ । तस्मा॑त् । चतु॑ष्पाद॒ इति॑ चतुः॑ -
पादः॑ । प॒शवः॑ । ऋतू॑न् । उपेति॑ । जीव॑न्ति । द्विः ।

11 TS 6.5.3.3

TS 6.5.3.3

Samhita Paata

पुन॑र्ऋतु॑नाऽऽह॒ तस्मा॑द्-द्विपा॑दश्चतु॑ष्पदः प॒शूनुप॑ जीव॑न्त्यृतु॑ना॒ प्रेष्येति॑ षट् कृत्वं आह॑र्तु॑भिरिति॑
चतु॑र्द्विः पुन॑र्ऋतु॑नाऽऽह॒ ऽऽक्रम॑णमे॒व तथ् सेतुं॑ यज॑मानः कुरु॑ते सुव॑र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ सम॑ष्ट्यै
नान्यो॑ऽन्यम॑नु प्रप॑द्येत॒ यदु॑न्यो॑ऽन्यम॑नु प्रप॑द्येत॒र्तुर्ऋ॑तुम॑नु प्रप॑द्येत॒र्तवो॑ मोहु॑काः स्युः- [ ]

Pada Paata

पुनः । ऋतुना । आह । तस्मात् । द्विपाद् इति द्वि - पादः । चतुष्पद् इति चतुः - पद्ः । पशून् । उपेति । जीवन्ति । ऋतुना । प्रेति । इष्य । इति । षट् । कृत्वः । आह । ऋतुभिरित्युतु - भिः । इति । चतुः । द्विः । पुनः । ऋतुना । आह । आक्रमणमित्या - क्रमणम् । एव । तत् । सेतुम् । यजमानः । कुरुते । सुवर्गसेति सुवः - गस्य । लोकस्य । समष्ट्या इति सं - अष्ट्यै । न । अन्यः । अन्यम् । अनु । प्रेति । पद्येत् । यत् । अन्यः । अन्यम् । अनुप्रपद्येतेत्यनु - प्रपद्येत । ऋतुः । ऋतुम् । अनु । प्रेति । पद्येत् । ऋतवः । मोहुकाः । स्युः ।

12 TS 6.5.3.4**TS 6.5.3.4****Samhita Paata**

प्रसिद्धमेवा-द्धर्युर्दक्षिणेन प्रपद्यते प्रसिद्धं प्रतिप्रस्थातोत्तरेण तस्मादादित्यः षण्मासो दक्षिणेनैति षडुत्तरेणो-
पयामगृहीतोऽसि सꣳ सप्तोऽस्यꣳहस्पत्याय त्वेत्याहास्ति त्रयोदशो मास इत्याहुस्तमेव तत् प्रीणाति
॥

Pada Paata

प्रसिद्धमिति प्र - सिद्धम् । एव । अद्धर्युः । दक्षिणेन । प्रेति । पद्येत् । प्रसिद्धमिति प्र - सिद्धम् । प्रतिप्रस्थातेति प्रति-प्रस्थाता । उत्तरेणेत्युत्-तरेण । तस्मात् । आदित्यः । षट् । मासः

। दक्षिणेन । एति । षट् । उत्तरेणेत्युत्-तरेण । उपयामगृहीत् इत्युपयाम-गृहीत् । असि ।
 सः सर्प इति सं - सर्पः । असि । अहस्पत्यायेत्यहः - पत्याय । त्वा । इति । आह ।
 अस्ति । त्रयोदश इति त्रयः - दशः । मासः । इति । आहुः । तम् । एव । तत् । प्रीणाति ॥

13 TS 6.5.4.1

TS 6.5.4.1

Samhita Paata

सुवर्गाय वा एते लोकाय गृह्यन्ते यदुत्तुगृहा ज्योतिरिन्द्राग्नी यदैन्द्राग्रमृतुपात्रेण गृह्णाति ज्योतिरेवास्मां
 उपरिष्ठाद्-दधाति सुवर्गस्य लोकस्यानुख्यात्या ओजोभृतौ वा एतौ देवानां यदिन्द्राग्नी यदैन्द्राग्रो
 गृह्यत ओज एवाव रुन्धे वैश्वदेवः शुक्रपात्रेण गृह्णाति वैश्वदेव्यो वै प्रजा असावादित्यः शुक्रो
 यद्वैश्वदेवः शुक्रपात्रेण गृह्णाति तस्मादसावादित्यः- [ ]

Pada Paata

सुवर्गायेति सुवः - गाय । वै । एते । लोकाय । गृह्यन्ते । यत् । ऋतुगृहा इत्यृतु - गृहाः
 । ज्योतिः । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी । यत् । ऐन्द्राग्रमित्यैन्द्र - अग्रम् । ऋतुपात्रेणेत्यृतु -
 पात्रेण । गृह्णाति । ज्योतिः । एव । अस्मै । उपरिष्ठात् । दधाति । सुवर्गसेति सुवः-गस्य ।
 लोकस्य । अनुख्यात्या इत्यनु - ख्यात्यै । ओजोभृतावित्योजः - भृतौ । वै । एतौ । देवानाम्
 । यत् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी । यत् । ऐन्द्राग्र इत्यैन्द्र-अग्रः । गृह्यते । ओजः । एव
 । अवेति । रुन्धे । वैश्वदेवमिति वैश्व - देवम् । शुक्रपात्रेणेति शुक्र - पात्रेण । गृह्णाति ।

वैश्वदेव्यं इति वैश्व - देव्यः । वै । प्रजा इति प्र - जाः । असौ । आदित्यः । शुक्रः । यत् ।
 वैश्वदेवमिति वैश्व - देवम् । शुक्रपात्रेणेति शुक्र - पात्रेण । गृह्णाति । तस्मात् । असौ ।
 आदित्यः ।

14 TS 6.5.4.2

TS 6.5.4.2

Samhita Paata

सर्वाः प्रजाः प्रत्यङ्मुदेति तस्मात् सर्व एव मन्यते मां प्रत्युदगादिति वैश्वदेवः शुक्रपात्रेण गृह्णाति
 वैश्वदेव्यो वै प्रजास्तेजः शुक्रो यद्वैश्वदेवः शुक्रपात्रेण गृह्णाति प्रजास्वेव तेजो दधाति ॥

Pada Paata

सर्वाः । प्रजा इति प्र - जाः । प्रत्यङ् । उदिति । एति । तस्मात् । सर्वः । एव । मन्यते
 । माम् । प्रति । उदिति । अगात् । इति । वैश्वदेवमिति वैश्व - देवम् । शुक्रपात्रेणेति
 शुक्र-पात्रेण । गृह्णाति । वैश्वदेव्यं इति वैश्व - देव्यः । वै । प्रजा इति प्र - जाः । तेजः ।
 शुक्रः । यत् । वैश्वदेवमिति वैश्व - देवम् । शुक्रपात्रेणेति शुक्र - पात्रेण । गृह्णाति । प्रजास्विति
 प्र - जासु । एव । तेजः । दधाति ॥

15 TS 6.5.5.1

TS 6.5.5.1

Samhita Paata

इन्द्रो मरुद्भिः साँविद्येन माद्व्यन्दिने सवने वृत्रमहन्. यन्माद्व्यन्दिने सवने मरुत्वतीयां गृह्यन्ते
 वार्त्रघ्ना एव ते यजमानस्य गृह्यन्ते तस्य वृत्रं जघ्रुष ऋतवोऽमुह्यन्त्स ऋतुपात्रेण मरुत्वतीयानगृह्णात्
 ततो वै स ऋतून् प्राजानाद्-यद्वेत्तुपात्रेण मरुत्वतीयां गृह्यन्त ऋतूनां प्रज्ञात्यै वज्रं वा एतं यजमानो
 भ्रातृव्याय प्र हरति यन्मरुत्वतीया उदेव प्रथमेन- [ ]

Pada Paata

इन्द्रः । मरुद्भिरिति मरुत् - भिः । साँविद्येनेति सां - विद्येन । माद्व्यन्दिने । सवने । वृत्रम्
 । अहन् । यत् । माद्व्यन्दिने । सवने । मरुत्वतीयाः । गृह्यन्ते । वार्त्रघ्ना इति वार्त्र - घ्नाः
 । एव । ते । यजमानस्य । गृह्यन्ते । तस्य । वृत्रम् । जघ्रुषः । ऋतवः । अमुह्यन्त् । सः
 । ऋतुपात्रेणेत्यृतु - पात्रेण । मरुत्वतीयान् । अगृह्णात् । ततोः । वै । सः । ऋतून् । प्रेतिं
 । अजानात् । यत् । ऋतुपात्रेणेत्यृतु-पात्रेण । मरुत्वतीयाः । गृह्यन्ते । ऋतूनाम् । प्रज्ञात्या
 इति प्र-ज्ञात्यै । वज्रम् । वै । एतम् । यजमानः । भ्रातृव्याय । प्रेतिं । हरति । यत् ।
 मरुत्वतीयाः । उदिति । एव । प्रथमेन ।

16 TS 6.5.5.2

TS 6.5.5.2

Samhita Paata

यच्छति प्र ह॑रति द्वि॒तीये॑न स्तृ॒णुते॑ तृ॒तीये॑नाऽऽयु॑धं॒वा ए॒तद्-यज॑मानः सः॑ स्कु॑रुते॒ यन्म॑रुत्व॒तीया॑
धनु॑रे॒व प्र॑थ॒मो ज्या॑ द्वि॒तीय॑ इषु॑स्तृ॒तीयः॑ प्रत्ये॒व प्र॑थ॒मेन॑ ध॒त्ते विसृ॑जति द्वि॒तीये॑न वि॒द्ध्यति॑ तृ॒तीये॑नेन्द्रो॑
वृ॒त्रः॑ ह॒त्वा परा॑ परा॒वत॑-मगच्छ-दपा॑राध॒मिति॑ मन्य॑मानः स ह॑रि॒तोऽभ॑वत् स ए॒तान् म॑रुत्व॒तीया॑-
ना॒त्मस्पर्॑णा-नप॑श्यत् तान॑गृ॒हीत- [ ]

Pada Paata

य॒च्छति॑ । प्रेति॑ । ह॒रति॑ । द्वि॒तीये॑न । स्तृ॒णुते॑ । तृ॒तीये॑न । आयु॑धम् । वै । ए॒तत् । यज॑मानः
। समि॑ति । कु॒रुते॑ । यत् । म॒रुत्व॒तीयाः॑ । धनुः॑ । ए॒व । प्र॑थ॒मः । ज्या॑ । द्वि॒तीयः॑ । इषुः॑
। तृ॒तीयः॑ । प्र॒तीति॑ । ए॒व । प्र॑थ॒मेन॑ । ध॒त्ते । वी॑ति । सृ॒जति॑ । द्वि॒तीये॑न । वि॒द्ध्यति॑ ।
तृ॒तीये॑न । इन्द्रः॑ । वृ॒त्रम् । ह॒त्वा । परा॑म् । प॒राव॑तमि॒ति परा॑ - व॒तम् । अ॒गच्छ॑त् । अपे॑ति
। अ॒राध॑म् । इति॑ । मन्य॑मानः । सः । ह॑रि॒तः । अ॒भव॑त् । सः । ए॒तान् । म॒रुत्व॒तीयान्
। आ॒त्मस्पर्॑णानि॒त्यात्म॑ - स्पर्॑णान् । अ॒पश्य॑त् । तान् । अ॒गृ॒हीत् ।

17 TS 6.5.5.3

TS 6.5.5.3

Samhita Paata

प्राणमेव प्रथमेना-स्पृणुतापानं द्वितीयेनाऽऽत्मानं तृतीयेनाऽऽत्मस्पर्णा वा एते यजमानस्य गृह्यन्ते
यन्मरुत्वतीयाः प्राणमेव प्रथमेन स्पृणुतेऽपानं द्वितीयेनाऽऽत्मानं तृतीयेनेन्द्रो वृत्रमहन् तं देवा
अब्रुवन् महान् वा अयमभूद्यो वृत्रमवधीदिति तन्महेन्द्रस्य महेन्द्रत्वः स एतं माहेन्द्र-मुद्धार-मुदहरत
वृत्रं हत्वाऽन्यासुं देवतास्व ( ) धि यन्माहेन्द्रो गृह्यते उद्धारमेव तं यजमान उद्धरतेऽन्यासुं प्रजास्वधिं
शुक्रपात्रेण गृह्णाति यजमानदेवत्यो वै माहेन्द्रस्तेजः शुक्रो यन्माहेन्द्रः शुक्रपात्रेण गृह्णाति यजमान
एव तेजो दधाति ॥

Pada Paata

प्राणमिति प्र - अनम् । एव । प्रथमेन । अस्पृणुत । अपानमित्यप - अनम् । द्वितीयेन ।
आत्मानम् । तृतीयेन । आत्मस्पर्णा इत्यात्म - स्पर्णाः । वै । एते । यजमानस्य । गृह्यन्ते
। यत् । मरुत्वतीयाः । प्राणमिति प्र - अनम् । एव । प्रथमेन । स्पृणुते । अपानमित्यप-अनम्
। द्वितीयेन । आत्मानम् । तृतीयेन । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तम् । देवाः । अब्रुवन्
। महान् । वै । अयम् । अभूत् । यः । वृत्रम् । अवधीत् । इति । तत् । महेन्द्रस्येति
महा - इन्द्रस्य । महेन्द्रत्वमिति महेन्द्र - त्वम् । सः । एतम् । माहेन्द्रमिति माहा - इन्द्रम्
। उद्धारमित्युत् - हारम् । उदिति । अहरत् । वृत्रम् । हत्वा । अन्यासुं । देवतासु ( ) ।
अधीति । यत् । माहेन्द्र इति माहा - इन्द्रः । गृह्यते । उद्धारमित्युत् - हारम् । एव । तम्
। यजमानः । उदिति । हरते । अन्यासुं । प्रजास्विति प्र-जासुं । अधीति । शुक्रपात्रेणेति
शुक्र - पात्रेण । गृह्णाति । यजमानदेवत्यं इति यजमान - देवत्यः । वै । माहेन्द्र इति माहा -

इन्द्रः । तेजः । शुक्रः । यत् । माहेन्द्रमिति माहा - इन्द्रम् । शुक्रपात्रेणेति शुक्र - पात्रेण ।
गृह्णाति । यजमाने । एव । तेजः । दुधाति ॥

18 TS 6.5.6.1

TS 6.5.6.1

Samhita Paata

अदितिः पुत्रकामा साद्व्येभ्यो देवेभ्यो ब्रह्मौदनमपचत् तस्या उच्छेषणमददुस्तत् प्राश्नाथ सा
रेतोऽधत्त तस्यै चत्वार आदित्या अजायन्त सा द्वितीयमपचत् साऽमन्यतोच्छेषणान्म इमेऽस्त यदग्रे
प्राशिष्यामीतो मे वसीयाऽसो जनिष्यन्त इति साऽग्रे प्राश्नाथ सा रेतोऽधत्त तस्यै व्यृद्धमाण्डमजायत्
साऽऽदित्येभ्य एव- [ ]

Pada Paata

अदितिः । पुत्रकामेति पुत्र - कामा । साद्व्येभ्यः । देवेभ्यः । ब्रह्मौदनमिति ब्रह्म - ओदनम् ।
अपचत् । तस्यै । उच्छेषणमित्युत्-शेषणम् । अददुः । तत् । प्रेति । अश्नात् । सा । रेतः
। अधत्त । तस्यै । चत्वारः । आदित्याः । अजायन्त । सा । द्वितीयम् । अपचत् । सा ।
अमन्यत् । उच्छेषणादित्युत् - शेषणात् । मे । इमे । अज्ञत् । यत् । अग्रे । प्राशिष्यामीति
प्र - अशिष्यामि । इतः । मे । वसीयाऽसः । जनिष्यन्ते । इति । सा । अग्रे । प्रेति ।
अश्नात् । सा । रेतः । अधत्त । तस्यै । व्यृद्धमिति वि - ऋद्धम् । आण्डम् । अजायत् ।
सा । आदित्येभ्यः । एव ।

19 TS 6.5.6.2

TS 6.5.6.2

Samhita Paata

तृतीयमपचद्-भोगाय म इदं श्रान्तमस्त्विति तेऽब्रुवन् वरं वृणामहे योऽतो जायाता अस्माकं स
एकोऽसृद्योऽस्य प्रजायामृद्धयाता अस्माकं भोगाय भवादिति ततो विवस्वानादित्योऽजायत तस्य
वा इयं प्रजा यन्मनुष्यास्तास्वेकं एवद्धो यो यजते स देवानां भोगाय भवति देवा वै यज्ञा- [ ]

Pada Paata

तृतीयम् । अपचत् । भोगाय । मे । इदम् । श्रान्तम् । अस्तु । इति । ते । अब्रुवन् ।
वरम् । वृणामहे । यः । अतः । जायाते । अस्माकम् । सः । एकः । अस्तु । यः ।
अस्य । प्रजायामिति प्र - जायाम् । ऋद्धयाते । अस्माकम् । भोगाय । भवात् । इति ।
ततः । विवस्वान् । आदित्यः । अजायत । तस्य । वै । इयम् । प्रजेति प्र - जा । यत्
। मनुष्याः । तासु । एकः । एव । ऋद्धः । यः । यजते । सः । देवानाम् । भोगाय ।
भवति । देवाः । वै । यज्ञात् ।

20 TS 6.5.6.3

TS 6.5.6.3

Samhita Paata

-रुद्र-मुन्तरायन्त् स आदित्यान्वाक्रमत् ते द्विदेवत्यान् प्रापद्यन्त् तान् न प्रति प्रायच्छन् तस्मादपि
वद्व्यं प्रपन्नं न प्रति प्रयच्छन्ति तस्माद् द्विदेवत्येभ्य आदित्यो निर्गृह्यते यदुच्छेषणा-दजायन्त्
तस्मादुच्छेषणाद्-गृह्यते तिसृभिर्, ऋग्भिर्गृह्णाति माता पिता पुत्रस्तदेव तन्मिथुनमुल्वं गर्भो जरायु
तदेव तन्- [ ]

Pada Paata

रुद्रम् । अन्तः । आयन् । सः । आदित्यान् । अन्वाक्रमतेत्यनु - आक्रमत् । ते ।
द्विदेवत्यानिति द्वि - देवत्यान् । प्रेति । अपद्यन्त् । तान् । न । प्रति । प्रेति । अयच्छन्
। तस्मात् । अपीति । वद्व्यम् । प्रपन्नमिति प्र - पन्नम् । न । प्रति । प्रेति । यच्छन्ति
। तस्मात् । द्विदेवत्येभ्य इति द्वि - देवत्येभ्यः । आदित्यः । निरिति । गृह्यते । यत् ।
उच्छेषणादित्युत् - शेषणात् । अजायन्त् । तस्मात् । उच्छेषणादित्युत् - शेषणात् । गृह्यते ।
तिसृभिरिति तिसृ - भिः । ऋग्भिरित्यृक् - भिः । गृह्णाति । माता । पिता । पुत्रः । तत् ।
एव । तत् । मिथुनम् । उल्वम् । गर्भः । जरायु । तत् । एव । तत् ।

21 TS 6.5.6.4

TS 6.5.6.4

Samhita Paata

-मिथुनं पशवो वा एते यदादित्य ऊर्गर्धं दुद्धा मद्ध्यतः श्रीणात्यूर्जमेव पशूनां मद्ध्यतो दधाति
शृतातङ्क्येन मेद्ध्यत्वाय तस्मादामा पक्वं दुहे पशवो वा एते यदादित्यः परिश्रित्यं गृह्णाति प्रतिरुद्ध्यैवास्मै
पशून् गृह्णाति पशवो वा एते यदादित्य एष रुद्रो यदग्निः परिश्रित्यं गृह्णाति रुद्रादेव पशून्तर्दधा- [ ]

Pada Paata

मिथुनम् । पशवः । वै । एते । यत् । आदित्यः । ऊर्क् । धिं । दुद्धा । मद्ध्यतः ।
श्रीणाति । ऊर्जम् । एव । पशूनाम् । मद्ध्यतः । दधाति । शृतातङ्क्येनेति शृत - आतङ्क्येन
। मेद्ध्यत्वायेति मेद्ध्य - त्वायं । तस्मात् । आमा । पक्वम् । दुहे । पशवः । वै । एते ।
यत् । आदित्यः । परिश्रित्येति परि - श्रित्यं । गृह्णाति । प्रतिरुद्ध्येति प्रति - रुद्ध्यं । एव
। अस्मै । पशून् । गृह्णाति । पशवः । वै । एते । यत् । आदित्यः । एषः । रुद्रः ।
यत् । अग्निः । परिश्रित्येति परि - श्रित्यं । गृह्णाति । रुद्रात् । एव । पशून् । अन्तः । दधाति ।

22 TS 6.5.6.5

TS 6.5.6.5

Samhita Paata

-त्येष वै विवस्वानादित्यो यदुपाः शुसवनः स एतमेव सोमपीथं परि शय आ तृतीयसवनाद्-विवस्व
आदित्यैष ते सोमपीथ इत्याह विवस्वन्तमेवाऽऽदित्यः सोमपीथेन समर्द्धयति या दिव्या वृष्टिस्तया
त्वा श्रीणामीति वृष्टिकामस्य श्रीणीयाद्-वृष्टिमेवाव रुन्धे यदि ताजक् प्रस्कन्देद्-वरुषुकः पर्जन्यः
स्याद्यदि चिरमवरुषुको न ( ) सादयत्यसन्नाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते नानु वषट् करोति यदनुवषट्कुर्याद्
-रुद्रं प्रजा अन्ववसृजेत् हुत्वान्वीक्षेत् यदन्वीक्षेत् चक्षुरस्य प्रमायुकः स्यात् तस्मान्नान्वीक्ष्यः ॥

Pada Paata

एषः । वै । विवस्वान् । आदित्यः । यत् । उपाःशुसवन इत्युपाःशु - सवनः । सः ।
एतम् । एव । सोमपीथमिति सोम - पीथम् । परीति । शये । एति । तृतीयसवनादिति
तृतीय-सवनात् । विवस्वः । आदित्य । एषः । ते । सोमपीथ इति सोम - पीथः । इति ।
आह । विवस्वन्तम् । एव । आदित्यम् । सोमपीथेनेति सोम - पीथेन । समिति । अर्द्धयति
। या । दिव्या । वृष्टिः । तया । त्वा । श्रीणामि । इति । वृष्टिकामस्येति वृष्टि - कामस्य ।
श्रीणीयात् । वृष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे । यदि । ताजक् । प्रस्कन्देदिति प्र - स्कन्देत् ।
वरुषुकः । पर्जन्यः । स्यात् । यदि । चिरम् । अवरुषुकः । न ( ) । सादयति । असन्नात्
। हि । प्रजा इति प्र - जाः । प्रजायन्ते इति प्र - जायन्ते । न । अन्विति । वषट् । करोति
। यत् । अनुवषट्कुर्यादित्यनु - वषट्कुर्यात् । रुद्रम् । प्रजा इति प्र - जाः । अन्ववसृजेदित्यनु
- अवसृजेत् । न । हुत्वा । अन्विति । ईक्षेत् । यत् । अन्वीक्षेतेत्यनु - ईक्षेत् । चक्षुः ।
अस्य । प्रमायुकमिति प्र - मायुकम् । स्यात् । तस्मात् । न । अन्वीक्ष्य इत्यनु - ईक्ष्यः ॥

23 TS 6.5.7.1

TS 6.5.7.1

Samhita Paata

अ॒न्तर्या॑म॒पात्रे॑ण॒ सावि॑त्रम॒ग्रय॑णाद्-गृ॒ह्णाति॑ प्र॒जाप॑ति॒र्वा ए॒ष यदा॑ग्रय॒णः प्र॒जानां॑ प्र॒जन॑नाय॒ न सा॑दय॒त्यस॑न्ना॒द्वि
प्र॒जाः प्र॒जाय॑न्ते॒ नानु॑ वष॑ट् करोति॒ यद॑नुवष॑ट्कुर्याद्-रु॒द्रं प्र॒जा अ॒न्वव॑सृजे॒देष॑ वै गा॒यत्रो॑ दे॒वानां॑ यथ्
स॒वितै॑ष गा॒यत्रि॑यै लो॒के गृ॒ह्यते॒ यदा॑ग्रय॒णो यद॑न्तर्या॑म॒पात्रे॑ण॒ सावि॑त्रम॒ग्रय॑णाद्-गृ॒ह्णाति॑ स्वादे॒वैनं॑
यो॒नेर्नि॑गृ॒ह्णाति॑ वि॒श्वे- [ ]

Pada Paata

अ॒न्तर्या॑म॒पात्रे॑णेत्य॒न्तर्या॑म - पा॒त्रेण॑ । सा॒वि॒त्रम् । आ॒ग्र॒य॒णात् । गृ॒ह्णा॒ति॒ । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॑तिः
। वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । प्र॒जाना॑मिति॒ प्र - जाना॑म् । प्र॒जन॑नायेति॒ प्र - जन॑नाय । न ।
सा॒द॒य॒ति॒ । अ॒स॒न्नात् । हि । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्र॒जाय॑न्त॒ इति॑ प्र - जाय॑न्ते । न । अ॒न्वि॒ति॒
। वष॑ट् । क॒रो॒ति॒ । यत् । अ॒नु॒वष॑ट्कुर्या॒दित्य॑नु - वष॑ट्कुर्यात् । रु॒द्रम् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः ।
अ॒न्व॒व॑सृजे॒दित्य॑नु - अ॒व॑सृजेत् । ए॒षः । वै । गा॒य॒त्रः । दे॒वाना॑म् । यत् । स॒वि॒ता । ए॒षः ।
गा॒य॒त्रि॒यै । लो॒के । गृ॒ह्य॒ते॒ । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । यत् । अ॒न्तर्या॑म॒पात्रे॑णेत्य॒न्तर्या॑म - पा॒त्रेण॑ ।
सा॒वि॒त्रम् । आ॒ग्र॒य॒णात् । गृ॒ह्णा॒ति॒ । स्वात् । ए॒व । ए॒नम् । यो॒नेः॑ । नि॒रिति॑ । गृ॒ह्णा॒ति॒ । वि॒श्वे॑ ।

24 TS 6.5.7.2

TS 6.5.7.2

Samhita Paata

देवास्तृतीयः॑ सवनं॑ नोदयच्छन् ते सवितारं॑ प्रातस्सवनभागः॑ सन्तं॑ तृतीयसवनम॑भि पर्यणयन्
ततो॑ वै ते तृतीयः॑ सवनमुदयच्छन् यत् तृतीयसवने॑ सावित्रो गृह्यते॑ तृतीयस्य॑ सवनस्योद्यत्यै
सवितृपात्रेण॑ वैश्वदेवं कलशाद्-गृह्णाति॑ वैश्वदेव्यो॑ वै प्रजा वैश्वदेवः॑ कलशः॑ सविता प्रसवानामीशे॑
यथ सवितृपात्रेण॑ वैश्वदेवं कलशाद्-गृह्णाति॑ सवितृप्रसूत एवास्मै॑ प्रजाः प्र- [ ]

Pada Paata

देवाः । तृतीयम् । सवनम् । न । उदितिं । अयच्छन् । ते । सवितारम् । प्रातस्सवनभागमिति
प्रातस्सवन - भागम् । सन्तम् । तृतीयसवनमिति तृतीय-सवनम् । अभि । परीतिं । अनयन्
। ततः । वै । ते । तृतीयम् । सवनम् । उदितिं । अयच्छन् । यत् । तृतीयसवन इति
तृतीय - सवने । सावित्रः । गृह्यते । तृतीयस्य । सवनस्य । उद्यत्या इत्युत् - यत्यै ।
सवितृपात्रेणेति सवितृ-पात्रेण । वैश्वदेवमिति वैश्व - देवम् । कलशात् । गृह्णाति । वैश्वदेव्यं
इति वैश्व - देव्यः । वै । प्रजा इति प्र-जाः । वैश्वदेव इति वैश्व-देवः । कलशः । सविता ।
प्रसवानामिति प्र - सवानाम् । ईशे । यत् । सवितृपात्रेणेति सवितृ - पात्रेण । वैश्वदेवमिति
वैश्व - देवम् । कलशात् । गृह्णाति । सवितृप्रसूत इति सवितृ - प्रसूतः । एव । अस्मै । प्रजा
इति प्र - जाः । प्रेति ।

25 TS 6.5.7.3

TS 6.5.7.3

Samhita Paata

ज॒नय॑ति॒ सोमे॑ सोमं॑म॒भि गृ॑हाति॒ रेतं॑ ए॒व तद्-द॑धाति॒ सु॒शर्मा॑ऽसि सुप्रति॑ष्ठान इत्या॑ह सोमे॑ हि
सोमं॑म॒भिगृ॑हाति॒ प्रति॑ष्ठित्या ए॒तस्मिन्॑ वा अ॒पि ग्र॑हे म॒नुष्यै॑भ्यो दे॒वेभ्यः॑ पि॒तृभ्यः॑ क्रिय॑ते सु॒शर्मा॑ऽसि
सुप्रति॑ष्ठान इत्या॑ह म॒नुष्यै॑भ्य ए॒वैतेन॑ करोति बृ॒हदित्या॑ह दे॒वेभ्यः॑ ए॒वैतेन॑ करोति न॒म इत्या॑ह पि॒तृभ्यः॑
ए॒वैतेन॑ करोत्ये ( ) ताव॑न्ती वै दे॒वता॑स्ताभ्य॑ ए॒वैनः॑ सर्वा॑भ्यो गृ॒हात्येष॑ ते योनि॑र्विश्वै॑भ्यस्त्वा दे॒वेभ्यः॑
इत्या॑ह वैश्व॑दे॒वो ह्येषः॑ ॥

Pada Paata

ज॒नय॑ति । सोमे॑ । सोमं॑म् । अ॒भीति॑ । गृ॒हाति॑ । रेतं॑ः । ए॒व । तद् । द॒धाति॑ । सु॒शर्मेति॑
सु - शर्मा॑ । अ॒सि । सुप्र॑ति॒ष्ठान इति॑ सु - प्र॒तिष्ठानः॑ । इति॑ । आ॒ह । सोमे॑ । हि ।
सोमं॑म् । अ॒भिगृ॑हातीत्य॑भि - गृ॒हाति॑ । प्रति॑ष्ठित्या इति॑ प्रति॑ - स्थि॒त्यै । ए॒तस्मिन् । वै ।
अपी॑ति । ग्र॑हे । म॒नुष्यै॑भ्यः । दे॒वेभ्यः॑ । पि॒तृभ्य इति॑ पि॒तृ - भ्यः॑ । क्रि॒यते । सु॒शर्मेति॑
सु - शर्मा॑ । अ॒सि । सुप्र॑ति॒ष्ठान इति॑ सु - प्र॒तिष्ठानः॑ । इति॑ । आ॒ह । म॒नुष्यै॑भ्यः ।
ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ । बृ॒हत् । इति॑ । आ॒ह । दे॒वेभ्यः॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑
। न॒मः । इति॑ । आ॒ह । पि॒तृभ्य इति॑ पि॒तृ - भ्यः॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ ( ) ।
ए॒ताव॑न्तीः । वै । दे॒वताः॑ । ताभ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । सर्वा॑भ्यः । गृ॒हाति॑ । ए॒षः । ते ।
योनिः॑ । विश्वै॑भ्यः । त्वा । दे॒वेभ्यः॑ । इति॑ । आ॒ह । वैश्व॑दे॒व इति॑ वैश्व - दे॒वः । हि । ए॒षः ॥

26 TS 6.5.8.1

TS 6.5.8.1

Samhita Paata

प्राणो वा एष यदुपांशु-र्यदुपांशुपात्रेणं प्रथमश्चोत्तमश्च ग्रहौ गृह्येते प्राणमेवानुं प्रयन्ति प्राणमनूद्यन्ति
प्रजापतिर्वा एष यदाग्रयणः प्राण उपांशुः पत्नीः प्रजाः प्र जनयन्ति यदुपांशुपात्रेणं पात्नीवृतमोग्रयणाद्-
गृह्णाति प्रजानां प्रजननाय तस्मात् प्राणं प्रजा अनु प्र जायन्ते देवा वा इत इतः पत्नीः सुवर्ग- [ ]

Pada Paata

प्राण इति प्र - अनः । वै । एषः । यत् । उपांशुरित्युप-अंशुः । यत् । उपांशुपात्रेणेत्युपांशु
- पात्रेणं । प्रथमः । च । उत्तम इत्युत् - तमः । च । ग्रहौ । गृह्येते इति । प्राणमिति प्र
- अनम् । एव । अन्विति । प्रयन्तीति प्र - यन्ति । प्राणमिति प्र - अनम् । अनुं । उदिति
। यन्ति । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । वै । एषः । यत् । आग्रयणः । प्राण इति प्र -
अनः । उपांशुरित्युप-अंशुः । पत्नीः । प्रजा इति प्र - जाः । प्रेति । जनयन्ति । यत्
। उपांशुपात्रेणेत्युपांशु - पात्रेणं । पात्नीवृतमिति पात्नी - वृतम् । आग्रयणात् । गृह्णाति ।
प्रजानामिति प्र - जानाम् । प्रजननायेति प्र - जननाय । तस्मात् । प्राणमिति प्र - अनम् । प्रजा
इति प्र-जाः । अनुं । प्रेति । जायन्ते । देवाः । वै । इत इत इतीतः - इतः । पत्नीः ।
सुवर्गमिति सुवः-गम् ।

27 TS 6.5.8.2

TS 6.5.8.2

Samhita Paata

लोकमजिगाऽसुन् ते सुवर्गं लोकं न प्राजानन् त एतं पात्नीवतमपश्यन् तमगृह्णत ततो वै ते
सुवर्गं लोकं प्राजानन् यत् पात्नीवतो गृह्यते सुवर्गस्य लोकस्य प्रज्ञात्यै स सोमो नातिष्ठत स्त्रीभ्यो
गृह्यमाणस्तं घृतं वज्रं कृत्वाऽघ्नन् तं निरिन्द्रियं भूतमगृह्णन् तस्मात् स्त्रियो निरिन्द्रिया अदायादीरपि
पापात् पुंस उपस्तितरं- [ ]

Pada Paata

लोकम् । अजिगाऽसुन् । ते । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । न । प्रेति । अजानन् ।
ते । एतम् । पात्नीवतमिति पात्नी - वतम् । अपश्यन् । तम् । अगृह्णत । ततः । वै । ते
। सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । प्रेति । अजानन् । यत् । पात्नीवत इति पात्नी - वतः
। गृह्यते । सुवर्गमिति सुवः - गस्य । लोकस्य । प्रज्ञात्या इति प्र - ज्ञात्यै । सः । सोमः
। न । अतिष्ठत । स्त्रीभ्यः । गृह्यमाणः । तम् । घृतम् । वज्रम् । कृत्वा । अघ्नन् । तम्
। निरिन्द्रियमिति निः - इन्द्रियम् । भूतम् । अगृह्णन् । तस्मात् । स्त्रियः । निरिन्द्रिया इति
निः-इन्द्रियाः । अदायादीरित्यदाय-अदीः । अपीति । पापात् । पुंसः । उपस्तितरमित्युपस्ति
- तरम् ।

28 TS 6.5.8.3

TS 6.5.8.3

Samhita Paata

वदन्ति यद्-घृतेन॑ पात्नीव॒तः॑ श्रीणाति॑ वज्रेणै॒वैनं॑ व॒शे कृ॒त्वा गृ॒ह्णा-त्यु॒पया॒मगृ॑हीतोऽसीत्या॑हेयं वा
उ॒पया॒मस्तस्मा॑दिमां प्र॒जा अनु॑ प्र जायन्ते बृहस्पति॑सुतस्य त॒ इत्या॑ह॒ ब्रह्म॑ वै दे॒वानां॑ बृहस्पति॑र्ब्रह्म॑णै॒वास्मै॑
प्र॒जाः प्र ज॑नयतीन्द्रो॒ इत्या॑ह॒ रेतो॑ वा इन्द्रो॒ रेतं॑ ए॒व तद्-द॑धातीन्द्रियाव॒ इ- [ ]

Pada Paata

वद॑न्ति । यत् । घृ॒तेन॑ । पा॒त्नीव॒तमि॑ति पात्नी - व॒तम् । श्री॒णाति॑ । वज्रे॑ण । ए॒व । ए॒नम् ।
व॒शे । कृ॒त्वा । गृ॒ह्णाति॑ । उ॒पया॒मगृ॑हीत॒ इत्यु॑पया॒म - गृ॑हीतः । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । इ॒यम् ।
वै । उ॒पया॒म इत्यु॑प - या॒मः । तस्मा॑त् । इ॒माम् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अनु॑ । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑
। बृह॑स्पति॑सुत॒स्येति॑ बृह॑स्पति॑-सु॒तस्य॑ । ते । इति॑ । आ॒ह । ब्रह्म॑ । वै । दे॒वानां॑ । बृह॑स्पतिः
। ब्रह्म॑णा । ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ । ज॒नय॑ति । इन्द्रो॒ इति॑ । इति॑ ।
आ॒ह । रेतः॑ । वै । इन्द्रोः॑ । रेतः॑ । ए॒व । तत् । द॑धाति । इन्द्रि॒याव॒ इतीन्द्रि॑य - वः । इति॑ ।

29 TS 6.5.8.4

TS 6.5.8.4

Samhita Paata

-त्याह प्रजा वा इन्द्रियं प्रजा एवास्मै प्र जनयत्यग्ना(3) इत्याहाग्निर्वै रेतोधाः पत्नीव इत्याह मिथुनत्वाय सृजूर्देवेन त्वष्टा सोमं पिबेत्याह त्वष्टा वै पशूनां मिथुनानां रूपकृद्-रूपमेव पशुषु दधाति देवा वै त्वष्टारमजिघासुन्थ स पत्नीः प्रापद्यत तं न प्रति प्रायच्छन् तस्मादपि- [ ]

Pada Paata

आह । प्रजा इति प्र - जाः । वै । इन्द्रियम् । प्रजा इति प्र-जाः । एव । अस्मै । प्रेति । जनयति । अग्ना(3) इ । इति । आह । अग्निः । वै । रेतोधा इति रेतः - धाः । पत्नीव इति पत्नी - वः । इति । आह । मिथुनत्वायेति मिथुन-त्वाय । सृजूरिति स - जूः । देवेन । त्वष्टा । सोमम् । पिब । इति । आह । त्वष्टा । वै । पशूनाम् । मिथुनानाम् । रूपकृदिति रूप - कृत् । रूपम् । एव । पशुषु । दधाति । देवाः । वै । त्वष्टारम् । अजिघासुन् । सः । पत्नीः । प्रेति । अपद्यत । तम् । न । प्रति । प्रेति । अयच्छन् । तस्मात् । अपीति ।

30 TS 6.5.8.5

TS 6.5.8.5

Samhita Paata

वद्धयं प्रपन्नं न प्रति प्रायच्छन्ति तस्मात् पात्नीवते त्वष्ट्रेऽपि गृह्यते न सादयत्यसन्नाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते नानु वर्षट् करोति यदनुवषट् कुर्याद्-रुद्रं प्रजा अन्ववसृजेद्-यन्नानुवषट्कुर्या-दशान्त-मग्नीथ सोमं भक्षयेदुपाश्वनु वर्षट् करोति न रुद्रं प्रजा अन्ववसृजति शान्तमग्नीथ सोमं भक्षयत्यग्नी-

नेष्टु॑रुपस्थ॒मा सीदु॑- [ ]

Pada Paata

व॒द्धय॑म् । प्र॒प॒न्नमि॑ति॒ प्र - प॒न्नम् । न । प्र॒ति । प्रे॒ति । य॒च्छन्ति॑ । तस्मा॑त् । पा॒त्नीव॑त्
इति॑ पा॒त्नी - व॒ते । त्वष्ट्रे॑ । अपी॑ति॒ । गृ॒ह्यते॑ । न । सा॒दय॑ति॒ । अस॑न्नात् । हि । प्र॒जा
इति॑ प्र - जाः । प्र॒जाय॑न्त॒ इति॑ प्र - जाय॑न्ते । न । अ॒न्वि॒ति । वष॑ट् । क॒रोति॑ । यत् ।
अ॒नुव॑ष॒ट्कुर्या॑दित्य॑नु - व॒षट्कुर्या॑त् । रु॒द्रम् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒न्वव॑सृजे॒दित्य॑नु - अव॑सृजेत् ।
यत् । न । अ॒नुव॑ष॒ट्कुर्या॑दित्य॑नु-व॒षट्कुर्या॑त् । अशा॑न्तम् । अ॒ग्नी॒दित्य॑ग्नि-इत् । सोम॑म् । भ॒क्षये॑त्
। उ॒पा॒श्चि॒त्युप॑ - अ॒श्शु । अ॒न्वि॒ति । वष॑ट् । क॒रोति॑ । न । रु॒द्रम् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः
। अ॒न्वव॑सृज॒तीत्य॑नु - अ॒वसृ॑जति॒ । शा॒न्तम् । अ॒ग्नी॒दित्य॑ग्नि - इत् । सोम॑म् । भ॒क्षय॑ति॒ ।
अ॒ग्नी॒दित्य॑ग्नि - इत् । नेष्टुः॑ । उ॒पस्थ॑मित्युप - स्थम् । एति॑ । सीदु॑ ।

31 TS 6.5.8.6

TS 6.5.8.6

Samhita Paata

नेष्टुः॑ प॒त्नी-मु॒दान॑येत्या॒हा-ग्नी॑देव नेष्ट॑रि॒ रेतो॑ दधा॑ति॒ नेष्टा॑ प॒त्न्यामु॑द्-गा॒त्रा सं ख्या॑पयति॒ प्र॒जाप॑ति॒र्वा
एष॑ यदु॑द्गा॒ता प्र॒जानां॑ प्र॒जन॑नायाप॒ उप॑ प्र॒ वर्त॑यति॒ रेतं॑ ए॒व तथ् सि॑ञ्चत्य॒रुणो॑प॒ प्र वर्त॑यत्य॒रुणा॑ हि
रेतः॑ सि॒च्यते॑ न॒श्रं कृ॒त्यो-रु॒मुप॑ प्र॒ वर्त॑यति॒ यदा॑ हि न॒श्र उ॒रुर्भव॑त्यथ॒ मिथु॑नी ( ) भ॑वतोऽथ॒ रेतः॑
सि॒च्यतेऽथ॑ प्र॒जाः प्र जा॑यन्ते ॥

Pada Paata

नेष्टः । पत्नीम् । उ॒दानयेत्यु॑त् - आन॑य । इति॑ । आ॒ह । अ॒ग्नीदित्य॑ग्नि-इत् । ए॒व । नेष्ट॑रि ।
 रेतः । दधा॑ति । नेष्टा॑ । पत्न॑याम् । उ॒द्गात्रे॑त्यु॑त्-गा॒त्रा । समि॑ति । ख्या॒पय॑ति । प्र॒जाप॑तिरिति॑
 प्र॒जा-प॑तिः । वै । ए॒षः । यत् । उ॒द्गात्रे॑त्यु॑त् - गा॒त्रा । प्र॒जाना॑मिति॑ प्र - जाना॑म् । प्र॒जन॑नायेति॑
 प्र - जन॑नाय । अ॒पः । उप॑ । प्रेति॑ । वर्त॑यति । रेतः । ए॒व । तत् । सि॒ञ्चति॑ । ऊ॒रुणा॑
 । उप॑ । प्रेति॑ । वर्त॑यति । ऊ॒रुणा॑ । हि । रेतः । सि॒च्यते॑ । न॒ग्नङ्क॑त्येति॑ न॒ग्नम् - कृ॑त्यं
 । ऊ॒रुम् । उप॑ । प्रेति॑ । वर्त॑यति । य॒दा । हि । न॒ग्नः । ऊ॒रुः । भव॑ति । अथ॑ ।
 मि॒थुनी॑ ( ) । भ॒वतुः॑ । अथ॑ । रेतः । सि॒च्यते॑ । अथ॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ ॥

32 TS 6.5.9.1**TS 6.5.9.1****Samhita Paata**

इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑हन् तस्य॑ शी॒र्षक॑पा॒ल-मुदो॑ब्ज॒थ स द्रो॑णक॒लशो॑ऽभवत् तस्मा॑थ सोमः॑ सम॑स्रव॒थ
 स हा॑रियो॒ज्ञनो॑ऽभवत् तं व्य॑चि॒किथ्स-ज्जु॑हवा॒नी(३) मा हौ॑षा(३)मि॒ति सो॑ऽमन्यत् यद्दो॑ष्याम्या॒मः
 हो॑ष्यामि यन्न हो॑ष्यामि यश्चे॑शसं के॒रिष्या॑मीति॑ तम॑द्वि॒यत॑ होतुः॑ सो॑ऽग्निर॑ब्रवी॒न्न म॑य्या॒मः हो॑ष्यसीति॑
 तं धा॒नाभि॑रश्रीणात्- [ ]

Pada Paata

इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तस्य । शीरूषकपालमिति शीरूष-कपालम् । उदिति । औब्जत् ।
 सः । द्रोणकलश इति द्रोण-कलशः । अभवत् । तस्मात् । सोमः । समिति । अस्रवत् । सः
 । हरियोजन इति हारि - योजनः । अभवत् । तम् । वीति । अचिकिथ्सत् । जुहवानी(3) । मा
 । हौषा(3)म् । इति । सः । अमन्यत् । यत् । होष्यामि । आमम् । होष्यामि । यत् । न ।
 होष्यामि । यज्ञवेशसमिति यज्ञ - वेशसम् । करिष्यामि । इति । तम् । अद्वियत् । होतुम् । सः
 । अग्निः । अब्रवीत् । न । मयि । आमम् । होष्यसि । इति । तम् । धानाभिः । अश्रीणात् ।

33 TS 6.5.9.2

TS 6.5.9.2

Samhita Paata

तः शृतं भूतमजुहोद्-यद्धानाभिर्, हरियोजनः श्रीणाति शृतत्वाय शृतमेवैनं भूतं जुहोति ब्रह्मीभिः
 श्रीणात्येतावन्ती-रेवास्या-मुष्मिन् लोके कामदुघा भवन्त्यथो खल्वाहुरेता वा इन्द्रस्य पृश्नयः कामदुघा
 यद्धारियोजनीरिति तस्माद्-ब्रह्मीभिः श्रीणीयादस्वामे वा इन्द्रस्य हरी सोमपानौ तयोः परिधय आधानं
 यदप्रहृत्य परिधी-ञ्जुह्या-दन्तराधानाभ्यां- [ ]

Pada Paata

तम् । शृतम् । भूतम् । अजुहोत् । यत् । धानाभिः । हरियोजनमिति हारि - योजनम् ।
 श्रीणाति । शृतत्वायेति शृत - त्वाय । शृतम् । एव । एनम् । भूतम् । जुहोति । ब्रह्मीभिः
 । श्रीणाति । एतावन्तीः । एव । अस्य । अमुष्मिन् । लोके । कामदुघा इति काम - दुघाः

। भवन्ति । अथो इति । खलु । आहुः । एताः । वै । इन्द्रस्य । पृश्नयः । कामदुघा
इति काम - दुघाः । यत् । हारियोजनीरिति हारि - योजनीः । इति । तस्मात् । ब्रह्मीभिः ।
श्रीणीयात् । ऋक्सामे इत्यृक् - सामे । वै । इन्द्रस्य । हरी इति । सोमपानाविति सोम -
पानौ । तयोः । परिधय इति परि - धयः । आधानमित्या - धानम् । यत् । अप्रहृत्येत्यप्र -
हृत्य । परिधीनिति परि - धीन् । जुहुयात् । अन्तराधानाभ्यामित्यन्तः-आधानाभ्याम् ।

34 TS 6.5.9.3

TS 6.5.9.3

Samhita Paata

घासं प्र यच्छेत् प्रहृत्य परिधीञ्जुहोति निराधानाभ्यामेव घासं प्र यच्छत्युन्नेता जुहोति यातयामेव
ह्येतर्ह्यद्वयुः स्वगाकृतो यदद्वयुर्जुहुयाद्-यथा विमुक्तं पुनर्युनक्ति तादृगेव तच्छीर्ष-न्नधिनिधाय जुहोति
शीर्षतो हि स समभवद्-विक्रम्य जुहोति विक्रम्य हीन्द्रो वृत्रमहन्थ समृद्ध्यै पशवो वै हारियोजनीर्यथ
संभिन्धादल्पा- [ ]

Pada Paata

घासम् । प्रेति । यच्छेत् । प्रहृत्येति प्र - हृत्य । परिधीनिति परि - धीन् । जुहोति ।
निराधानाभ्यामिति निः - आधानाभ्याम् । एव । घासम् । प्रेति । यच्छति । उन्नेतेत्युत् - नेता
। जुहोति । यातयामेति यात - यामा । इव । हि । एतरहि । अद्वयुः । स्वगाकृत इति
स्वगा-कृतः । यत् । अद्वयुः । जुहुयात् । यथा । विमुक्तमित् वि - मुक्तम् । पुनः । युनक्ति

। ता॒दृक् । ए॒व । तत् । शी॒रू॒ष॒न् । अ॒धि॒नि॒धा॒येत्य॑धि - नि॒धाय॑ । जु॒होति॑ । शी॒रू॒ष॒तः । हि । सः । स॒मभ॑व॒दिति॑ सं - अभ॑वत् । वि॒क्रम्येति॑ वि-क्रम्य॑ । जु॒होति॑ । वि॒क्रम्येति॑ वि - क्रम्य॑ । हि । इन्द्रः॑ । वृ॒त्रम् । अ॒ह॒न् । स॒मृद्ध्या॑ इति॑ स॒म॒ऋद्ध्यै॑ । प॒शवः॑ । वै । हा॒रि॒यो॒ज॒नीरि॑ति॑ हा॒रि॒यो॒ज॒नीः । यत् । स॒भि॒न्धा॒दिति॑ सं - भि॒न्धात् । अ॒ल्पाः ।

35 TS 6.5.9.4

TS 6.5.9.4

Samhita Paata

ए॒नं प॒शवो॑ भु॒ञ्जन्त॑ उ॒प॒तिष्ठे॑र॒न् । य॒न्न स॑भि॒न्धाद्ब॒हव॑ ए॒नं प॒शवो॑ऽभु॒ञ्जन्त॑ उ॒प॒ तिष्ठे॑र॒न् म॒न॒सा सं बा॑ध॒त उ॒भय॑ करोति॑ ब॒हव॑ ए॒वैनं॑ प॒शवो॑ भु॒ञ्जन्त॑ उ॒प॒ तिष्ठ॑न्त उ॒न्नेत॑र्यु॒प॒ह॒वमि॑च्छन्ते॒ य ए॒व तत्र॑ सोम॒पी॒थस्तमे॒वाव॑ रु॒न्ध॒त उ॒त्तर॑वे॒द्यां नि॒व॒पति॑ प॒शवो॑ वा उ॒त्तर॑वे॒दिः प॒शवो॑ हा॒रि॒यो॒ज॒नीः प॒शुष्वे॒व प॒शून् प्र॑ति॑ ष्ठा॒पय॑न्ति ( ) ॥

Pada Paata

ए॒नम् । प॒शवः॑ । भु॒ञ्जन्तः॑ । उ॒पेति॑ । तिष्ठे॑र॒न् । यत् । न । स॒भि॒न्धा॒दिति॑ सं - भि॒न्धात् । ब॒हवः॑ । ए॒नम् । प॒शवः॑ । अ॒भु॒ञ्जन्तः॑ । उ॒पेति॑ । तिष्ठे॑र॒न् । म॒न॒सा । स॒मि॒ति॑ । बा॒ध॒ते । उ॒भय॑म् । क॒रोति॑ । ब॒हवः॑ । ए॒व । ए॒नम् । प॒शवः॑ । भु॒ञ्जन्तः॑ । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑न्ते । उ॒न्नेत॑रीत्यु॒त् - ने॒तरि॑ । उ॒प॒ह॒वमि॑त्यु॒प - ह॒वम् । इ॒च्छ॑न्ते । यः । ए॒व । तत्र॑ । सोम॒पी॒थ इति॑ सोम - पी॒थः । तम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्ध॒ते । उ॒त्तर॑वे॒द्यामि॑त्यु॒त्तर - वे॒द्याम् । नी॒ति॑ ।

व॒प॒ति॒ । प॒श॒वः॑ । वै । उ॒त्त॒र॒वे॒दि॒रित्यु॑त्तर - वे॒दिः॑ । प॒श॒वः॑ । हा॒रि॒यो॒ज॒नी॒रिति॑ हा॒रि - यो॒ज॒नीः॑
। प॒शु॒षु॑ । ए॒व । प॒शून् । प्र॒ती॒ति॑ । स्था॒प॒य॒न्ति॑ ( ) ॥

36 TS 6.5.10.1

TS 6.5.10.1

Samhita Paata

ग्र॒हान्॒ वा अ॒नु प्र॒जाः प॒श॒वः प्र जा॑यन्त उपा॑श्चन्तर्या॒माव॑जावयः शु॒क्राम॒न्थिनौ॑ पुरु॑षा ऋ॒तुग्र॒हा॒-
नेक॑शफा आ॒दित्य॒ग्रहं॑ गा॒वं आ॒दित्य॒ग्रहो॑ भूयि॑ष्ठाभिः ऋ॒ग्भिर्गृ॑ह्यते तस्मा॑द्-गा॒वंः प॒शूनां॑ भूयि॑ष्ठा
यत् त्रि॑रुपा॑श् शु॒हस्तेन॑ वि॒गृ॒ह्णाति॑ तस्मा॑द् द्वौ त्री॒नजा॑ ज॒नय॑त्यथाव॒यो भूय॑सीः पि॒ता वा ए॒ष
यदा॑ग्र॒यणः॑ पु॒त्रः क॒लशो॑ यदा॑ग्र॒यण उ॑प॒दस्ये॑त् क॒लशा॑द्-गृ॒ह्णीया॑द्-यथा॑ पि॒ता- [ ]

Pada Paata

ग्र॒हान् । वै । अ॒न्विति॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प॒श॒वः । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । उ॒पा॑श्चन्तर्या॒मावि॑त्युपा॑श्शु
- अ॒न्तर्या॑मौ । अ॒जा॒वय॑ इत्य॑जा - अ॒वयः॑ । शु॒क्राम॒न्थिना॑विति॑ शु॒क्रा - म॒न्थिनौ॑ । पुरु॑षाः ।
ऋ॒तुग्र॒हानि॑त्यु॒तु - ग्र॒हान् । एक॑शफा॒ इत्येक॑ - शफाः । आ॒दित्य॒ग्रह॑मित्या॒दित्य - ग्र॒हम् । गा॒वंः
। आ॒दित्य॒ग्रह॑ इत्या॒दित्य - ग्र॒हः । भूयि॑ष्ठाभिः । ऋ॒ग्भि॒रित्यु॑क्-भिः । गृ॒ह्यते॑ । तस्मा॑त् ।
गा॒वंः । प॒शूनाम् । भूयि॑ष्ठाः । यत् । त्रिः । उ॒पा॑श्शु॒मित्यु॑प - अ॒शुम् । हस्तेन॑ । वि॒गृ॒ह्णातीति॑
वि - गृ॒ह्णाति॑ । तस्मा॑त् । द्वौ । त्रीन् । अ॒जा । ज॒नय॑ति । अथ॑ । अ॒वयः॑ । भूय॑सीः । पि॒ता
। वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒यणः॑ । पु॒त्रः । क॒लशः॑ । यत् । आ॒ग्र॒यणः॑ । उ॒प॒दस्ये॑दित्यु॑प -

दस्यै॑त् । क॒लशो॑त् । गृ॒ह्णीया॑त् । यथा॑ । पि॒ता ।

37 TS 6.5.10.2

TS 6.5.10.2

Samhita Paata

पु॒त्रं क्षि॑त उ॒प॒धाव॑न्ति ता॒दृगे॑व तद्यत् क॒लशं॑ उ॒प॒दस्ये॑-दाग्रय॑णाद्-गृ॒ह्णीया॑द्-यथा॑ पु॒त्रः पि॒तरं॑ क्षि॑त
उ॒प॒धाव॑न्ति ता॒दृगे॑व तदा॒त्मा वा ए॒ष य॒ज्ञस्य॑ यदा॑ग्रय॑णो यद्ग॒हो वा क॒लशो॑ वो॒प॒दस्ये॑-दाग्रय॑णाद्-
गृ॒ह्णीया॑दा॒त्मन॑ ए॒वाधि॑ य॒ज्ञं निष्क॑रोत्यवि॒ज्ञातो॑ वा ए॒ष गृ॒ह्यते॑ यदा॑ग्रय॑णः स्था॒ल्या गृ॒ह्णाति॑ वा॒यव्ये॑न
जुहो॑ति तस्मा॑द्- [ ]

Pada Paata

पु॒त्रम् । क्षि॑तः । उ॒प॒धाव॑तीत्यु॒प॒धाव॑न्ति । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । यत् । क॒लशः॑ ।
उ॒प॒दस्ये॑दित्यु॒प॒दस्यै॑त् । आ॒ग्रय॑णात् । गृ॒ह्णीया॑त् । यथा॑ । पु॒त्रः । पि॒तरम् । क्षि॑तः ।
उ॒प॒धाव॑तीत्यु॒प॒धाव॑न्ति । ता॒दृक् । ए॒व । तत् । आ॒त्मा । वै । ए॒षः । य॒ज्ञस्य॑ । यत् ।
आ॒ग्रय॑णः । यत् । ग्र॒हः । वा । क॒लशः॑ । वा । उ॒प॒दस्ये॑दित्यु॒प॒दस्यै॑त् । आ॒ग्रय॑णात् ।
गृ॒ह्णीया॑त् । आ॒त्मनः॑ । ए॒व । अधी॑ति । य॒ज्ञम् । निरि॑ति । क॒रोति॑ । अवि॒ज्ञात॑ इत्यवि॑ - ज्ञा॒तः ।
वै । ए॒षः । गृ॒ह्यते॑ । यत् । आ॒ग्रय॑णः । स्था॒ल्या । गृ॒ह्णाति॑ । वा॒यव्ये॑न । जुहो॑ति । तस्मा॑त् ।

38 TS 6.5.10.3

TS 6.5.10.3

Samhita Paata

गर्भेणा विज्ञातेन ब्रह्महा ऽवभृथमव यन्ति परां स्थालीरस्यन्त्युद्-वायव्यानि हरन्ति तस्मात् स्त्रियं
जातां परां ऽस्यन्त्युत् पुमां सः हरन्ति यत् पुरोरुचमाह यथा वस्यंस आहरति तादृगेव तद्-यद्-ग्रहं
गृह्णाति यथा वस्यंस आहत्य प्राऽऽहं तादृगेव तद्-यत् सादयति यथा वस्यंस उपनिधायां-पक्रामति
तादृगेव तद् य ( ) द्वै यज्ञस्य साम्ना यजुषा क्रियते शिथिलं तद्-यद्-चा तद् दृढं पुरस्तादुपयामा
यजुषा गृह्यन्ते उपरिष्ठा-दुपयामा ऋचा यज्ञस्य धृत्यै ॥

Pada Paata

गर्भेण । अविज्ञातेनेत्यवि - ज्ञातेन । ब्रह्महेति ब्रह्म - हा । अवभृथमित्यव - भृथम् । अवेति ।
यन्ति । परेति । स्थालीः । अस्यन्ति । उदिति । वायव्यानि । हरन्ति । तस्मात् । स्त्रियम्
। जाताम् । परेति । अस्यन्ति । उदिति । पुमांसम् । हरन्ति । यत् । पुरोरुचमिति पुरः -
रुचम् । आह । यथा । वस्यसे । आहरतीत्यां-हरति । तादृक् । एव । तत् । यत् । ग्रहम्
। गृह्णाति । यथा । वस्यसे । आहत्येत्यां - हत्ये । प्रेति । आह । तादृक् । एव । तत् ।
यत् । सादयति । यथा । वस्यसे । उपनिधायेत्युप - निधाय । अपक्रामतीत्यप - क्रामति ।
तादृक् । एव । तत् । यत् ( ) । वै । यज्ञस्य । साम्ना । यजुषा । क्रियते । शिथिलम् ।
तत् । यत् । ऋचा । तत् । दृढम् । पुरस्तादुपयामा इति पुरस्तात् - उपयामाः । यजुषा ।
गृह्यन्ते । उपरिष्ठादुपयामा इत्युपरिष्ठात् - उपयामाः । ऋचा । यज्ञस्य । धृत्यै ॥

39 TS 6.5.11.1

TS 6.5.11.1

Samhita Paata

प्रान्यानि पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि प्रयुज्यन्तेऽमुमेव तैर्लोकमभि जयति पराडिव
ह्यसौ लोको यानि पुनःप्रयुज्यन्त इममेव तैर्लोकमभि जयति पुनः पुनरिव ह्ययं लोकः प्रान्यानि
पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि प्रयुज्यन्ते तान्यन्वोषधयः परा भवन्ति यानि पुनः- [ ]

Pada Paata

प्रेतिं । अन्यानिं । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानिं । यानिं । पराचीनानि । प्रयुज्यन्त
इति प्र - युज्यन्ते । अमुम् । एव । तैः । लोकम् । अभीतिं । जयति । पराडि । इव
। हि । असौ । लोकः । यानिं । पुनः । प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । इमम् । एव ।
तैः । लोकम् । अभीतिं । जयति । पुनःपुनरिति पुनः - पुनः । इव । हि । अयम् ।
लोकः । प्रेतिं । अन्यानिं । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानिं । यानिं । पराचीनानि ।
प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । तानिं । अन्वितिं । ओषधयः । परेतिं । भवन्ति । यानिं । पुनः ।

40 TS 6.5.11.2

TS 6.5.11.2

Samhita Paata

प्रयुज्यन्ते तान्यन्वोषधयः पुनरा भवन्ति प्रान्यानि पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि
 प्रयुज्यन्ते तान्यन्वारण्याः पशवोऽरण्यमपं यन्ति यानि पुनः प्रयुज्यन्ते तान्यनु ग्राम्याः पशवो
 ग्राममुपावयन्ति यो वै ग्रहाणां निदानं वेदं निदानवान् भवत्याज्यमित्युक्थं तद्वै ग्रहाणां निदानं
 यदुपाशु शंसति त- [ ]

Pada Paata

प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । तानि । अन्विति । ओषधयः । पुनः । एति । भवन्ति
 । प्रेति । अन्यानि । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानि । यानि । पराचीनानि ।
 प्रयुज्यन्त इति प्र-युज्यन्ते । तानि । अन्विति । आरण्याः । पशवः । अरण्यम् । अपेति
 । यन्ति । यानि । पुनः । प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । तानि । अन्विति । ग्राम्याः ।
 पशवः । ग्रामम् । उपावयन्तीत्युप-अवयन्ति । यः । वै । ग्रहाणाम् । निदानमिति नि -
 दानम् । वेदं । निदानवानिति निदानं - वान् । भवति । आज्यम् । इति । उक्थम् । तत्
 । वै । ग्रहाणाम् । निदानमिति नि - दानम् । यत् । उपाश्वित्युप - अशु । शंसति । तत् ।

41 TS 6.5.11.3

TS 6.5.11.3

Samhita Paata

-दुपाश्वन्तर्यामयो-र्यदुच्चै-स्तदितरेषां ग्रहाणामेतद्वै ग्रहाणां निदानं य एवं वेदं निदानवान् भवति यो

वै ग्रहाणां मिथुनं वेदु प्र प्रजयां पशुभिर्मिथुनैर्जायते स्थालीभिर्न्ये ग्रहा गृह्यन्ते वायव्यैरन्य एतद्वै
ग्रहाणां मिथुनं य एवं वेदु प्र प्रजयां पशुभिर्मिथुनैर्जायत इन्द्रस्त्वष्टुः सोममभीषहाऽपिबथ स विष्वङ्-
[ ]

Pada Paata

उपाश्चन्तर्यामयोरित्युपाश्शु - अन्तर्यामयोः । यत् । उच्चैः । तत् । इतरेषाम् । ग्रहाणाम् ।
एतत् । वै । ग्रहाणाम् । निदानमिति नि - दानम् । यः । एवम् । वेद । निदानवानिति
निदान - वान् । भवति । यः । वै । ग्रहाणाम् । मिथुनम् । वेद । प्रेति । प्रजयेति प्र -
जया । पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते । स्थालीभिः । अन्ये । ग्रहाः । गृह्यन्ते
। वायव्यैः । अन्ये । एतत् । वै । ग्रहाणाम् । मिथुनम् । यः । एवम् । वेद । प्रेति ।
प्रजयेति प्र - जया । पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते । इन्द्रः । त्वष्टुः । सोमम्
। अभीषहेत्यभि - सहा । अपिबत् । सः । विष्वङ् ।

42 TS 6.5.11.4

TS 6.5.11.4

Samhita Paata

व्याच्छथ स आत्मन्नारमणं नाविन्दुथ स एताननुसवनं पुरोडाशानपश्यत् तान् निरवपत् तैर्वै स
आत्मन्नारमण-मकुरुत् तस्मादनुसवनं पुरोडाशा निरुप्यन्ते तस्मादनुसवनं पुरोडाशानां प्राश्नीयादात्म-
न्नेवाऽऽरमणं कुरुते नैनः सोमोऽति पवते ब्रह्मवादिनो वदन्ति नर्चा न यजुषा पङ्क्तिरप्यतेऽथ किं

( ) य॒ज्ञस्य॑ पा॒ङ्कत्वमि॑ति धा॒नाः क॑र॒म्भः प॑रिवा॒पः पु॑रो॒डाशः॑ प॒यस्या॑ तेन॑ प॒ङ्क्तिरा॑प्यते तद्-य॒ज्ञस्य॑ पा॒ङ्कत्वं ॥

Pada Paata

वी॒तिं । आ॒च्छ॒त् । सः । आ॒त्मन् । आ॒रम॑ण॒मित्या॑ - रम॑णम् । न । अ॒वि॒न्द॒त् । सः । ए॒तान् ।
 । अ॒नु॒स॒व॒न॒मित्य॑नु-स॒व॒नम् । पु॒रो॒डा॒शान् । अ॒प॒श्य॒त् । तान् । नि॒रि॒तिं । अ॒व॒प॒त् । तैः । वै ।
 । सः । आ॒त्मन् । आ॒रम॑ण॒मित्या॑ - रम॑णम् । अ॒कुरु॒त् । तस्मा॑त् । अ॒नु॒स॒व॒न॒मित्य॑नु - स॒व॒नम् ।
 । पु॒रो॒डा॒शाः । नि॒रि॒तिं । उ॒प्य॒न्ते । तस्मा॑त् । अ॒नु॒स॒व॒न॒मित्य॑नु - स॒व॒नम् । पु॒रो॒डा॒शाना॑म् ।
 । प्रे॒तिं । अ॒श्री॒यात् । आ॒त्मन् । ए॒व । आ॒रम॑ण॒मित्या॑ - रम॑णम् । कुरु॒ते । न । ए॒नम् ।
 सोमः॑ । अ॒ती॒तिं । प॒व॒ते । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न् इति॑ ब्रह्म - वा॒दि॒नः । व॒द॒न्ति । न । ऋ॒चा । न ।
 य॒जुषा॑ । प॒ङ्क्तिः । आ॒प्य॒ते । अथ॑ । किम् ( ) । य॒ज्ञस्य॑ । पा॒ङ्कत्वमि॑ति पाङ्क - त्वम् । इति॑
 । धा॒नाः । क॑र॒म्भः । प॑रिवा॒प इति॑ परि - वा॒पः । पु॒रो॒डा॒शः । प॒यस्या॑ । तेन॑ । प॒ङ्क्तिः ।
 आ॒प्य॒ते । तत् । य॒ज्ञस्य॑ । पा॒ङ्कत्वमि॑ति पाङ्क - त्वम् ॥